

III.

De wevers willen al heeren zijn,
Z'en zijn voorwaar geen heeren, ja heeren
Want kruipt er een muis in hunne schapraai,
Ze moeten van honger creveeren.

Tiere liere, enz.

IV.

Zij die dit liedje heeft gedicht,
Het was een weversvrouw, ja vrouw,
Zij heeft het gedicht aan den wiegeband,
De man zat op zijn getouw.

Tiere liere, enz.

O. Coessens.

Volkshumor.

Lijst der reeds aangeteekende en verzamelde Spotgezegden
en-rijmpjes op Oostvlaamsche Gemeenten. (1)

BIBLIOGRAPHIE : Zie *Lijst der Spotnamen*, IIe jg., blz. 9
en *Addenda*, IIIⁿ jg., blz. 104.

*De Cock en Teirlinck : Kinderspel en Kinderlust in Zuid-
Nederland*, VIIIe deel. Uitg. Kon. Vl. Academie, Siffer, Gent, 1907.

1) AALST : a) " *Zonder de Kat*
En ware Aalst geen stad „.

(Te Dendermonde. De Kat is een volkrijke wijk
van Aalst). *Annalen van den Oudheidkundigen
Kring van Dendermonde*, VII, blz 50. *Dietsche
Warande en Belfort*, 1898, blz 361. De Raadt,

b) " *De poorten van Aalst gaan toe met een ajuinpijp* „
(Te Ninove). De Raadt.

---

(1) Wij hebben ook in deze lijst de gezegden en rijmpjes (aftelrijmpjes, spreek-
woorden, enz.) opgenomen, waarin namen van Oostvlaamsche gemeenten voorkomen,
alhoewel ze nochtans niet steeds als spot voor de bewoners van die gemeenten bedoeld zijn,
b. v. : *Gent en Brugge en zijn op eenen dag niet gebouwd*.

2) AALTER : " *Aalter uchtend* „

(Zoo noemt men in de omliggende gemeenten van Aalter, b. v. te Hansbeke, den Zondagmorgen binnen het oktaaf van St Cornelius - 16 September - Men gaat dan heel vroeg naar Aalter beewegen tegen de vallende ziekte, de "seskens „ - stuipen - en de plaag voor menschen en dieren). Meegedeeld door den heer Vuylsteke, gemeentesekretaris te Hansbeke.

3) ADEGEM : a) " *Geheel de wereld en Aaigem weten het* „
(Iedereen weet het). De Raadt.

b) " *Aaigem is buiten de wereld* „

De Raadt (naar Volkskunde, V, 168).

De heer P. De Smet, gemeentesekretaris te Adegem, deelde ons over dit gezegde het volgende mee : Het zou voortkomen ofwel uit de uitgestrektheid der gemeente, de verste uiteinden zijn ten minste acht kilometers van elkander verwijderd, wat het verkeer moeilijker maakt, ofwel uit de volgende sage (variante van die uit Volkskunde, F. V. E.) :

Eens heerschten de zwarte pokken in bijna al de omliggende gemeenten en Adegem alleen bleef er van gespaard. Dit werd toegeschreven aan den beschermheilige, den H. Adrianus, patroon der parochie. Gedurende het heerschen der plaag werd deze heilige bijzonder aangeropen en men ging processiesgewijze met zijn beeld tot de uiteinden der gemeente. De zwarte pokken bleven zoo weg van het grondgebied van de parochie, maar de boomen staande op de grenzen van Adegem zagen zwart, dit als bewijs, dat de zwarte pokken daar stilhielden.

4) APPELTERRE : a) " *Appeltere(n) !*

Str.. vergere(n) !

Ik mee mijn handen,

Gij mee uw tanden ! „

(Te Denderwindeke, aftelrijm). Van Wilder (Nieuw Leven, III, 46).

- b) " *Gade mee ?*
— " *Waar ?* „
— " *Naar Appelteeren*
Str. vergeeren,
Ik met mijn handen
En gij met uw tanden „

(Te Wambeke en Denderleeuw). *Volkskunde*, I,
265. De Cock en Teirlinck. VIII, 112.

5. ASPER : a) *Overscheldschen Uitentuit,*
Rijd mee koeien en peerden uit,
Koeien met bonte plekken,
De duivel zal ze rekken,
Van hier tot Brugge,
Met een ijzeren klippel op den rugge „.

(Te Gavere en gemeenten op den rechteroever der
Schelde). De Raadt, Zie ook Zingem.

- b) " *Asper en Zingem,*
't Kerksken te Mullem,
't Kapelleken ten Ast,
Zijn waterpas.
Kunde dat schrijve mee drij letters „.

(Raadselvraag : Het woordje *dat* wordt bedoeld).
Is. Teirlinck (*Idioticon*, III, 365).

Variante : *Asper turre,* (toren)
Gaver zulle, (*d. i. zuile*) (dorpel)
't Kapelleken ten As(t)
Is waterpas !

(Waterpasrijmpje) ('t Kapelleken ten-Ast, te Ast,
wijk van Huise). *Volkskunde*, I, 264.

6. BAARDEGEM : a) " *Zonder weer gelijk te Baardegem „.*
Te Herderssem en omliggende gemeenten. In geval
slecht weer zegt men er : " Wij zouden beter
zonder weer zijn gelijk te Baardegem. Daar zijn
ze wel veertien dagen weer geweest „. De pastoor

had van op den preekstoel gezegd, dat de processie den volgenden Zondag zou uitgaan, indien het schoon weer was. Dien Zondag nu regende het, de processie ging niet uit, omdat het " geen weer was „, zei de pastoor. Den volgenden Zondag deed zich hetzelfde voor, zoodat het twee weken lang " geen weer „ was aldaar.

b) " *Gelukkig Baardegem, waar het nooit gebrand heeft of branden zal ! „*

Historische woorden uitgesproken door pastoor de Bidou. Na de beschieting van Brussel door Markies de Villeroy werd Baardegem gebrandschat. De som, die te betalen viel, was zoo groot, dat het den Baardegemmenaars onmogelijk was, zooveel geld te verzamelen. Pastoor de Bidou trok naar Assche om den Franschen bevelhebber over te halen het bedrag der schatting te verminderen. Hij slaagde volkomen in zijn onderhandelingen. De bevolking stond hem in spanning op de grens der gemeente af te wachten. Van ver riep de pastoor reeds : " *Felix Baardegem, waar het nooit gebrand heeft of branden zal ! „* Doch kort nadien werd het dorp door de Fransche legers toch verwoest. (Zie monographie van Baardegem door B. de Clerck in *Toerisme*, VIIe jg., blz 14-16).

In de omliggende gemeenten, o. a. te Herdersem, wordt het volgende over dit gezegde verteld : De pastoor had juist deze woorden uitgesproken van op den preekstoel, toen hij door het venster rook zag opstijgen op zijn hof. Hij riep : " *Menschen, haast u, 't brandt ! „* Al de geloovigen liepen naar buiten om te blusschen, maar bemerkten weldra, dat het 's pastoors oven was die rookte. De meid had er juist vuur in aangestoken, om brood te bakken. (Uit den volksmond).

7. BALEGEM : “ *Een Balegemsche noen* „.

(Wordt gezegd wanneer het middagmaal laat gereed is). *Volkskunde*, V, 170, *De Raadt*.

8. BELSELE : a) “ *De Belcelenaren zullen hulder nie laten foppen,*

Want zij lappen zelf hun klokken.

Als hun klok geborsten is,

Zijn zij aan 't lappen zonder remies,

Ik zeg het bont en kleer :

Een klokkenlapper is ieder Belceleneer „.

Joos (*Idioticon*, 101). Zie *Spotnamen*.

b) “ *Borsten van 't lachen, gelijk de klok van Belceel* „

(Hard lachen) Joos (*Idioticon*).

9. BERCHEM (bij Ronse) : “ *Berchem is schoone.*

Ronse spant de krone,

Kwaremont en Ruien

Zijn twee arme puien. „

De Potter (Berchem)

10. BEVEREN (Oudenaarde) : “ *'t Es Beversche mate* „.

(Het is de juiste maat. Te Beveren gebruikte men zeer langen tijd geijkte pintglazen). *Teirlinck* (*Idioticon*, III, 367). Zie ook *Beveren-Waas*.

11. BEVEREN (Waas) : a) *Een Beversche maat schenken* „.

(Een glas bier boordevol schenken). *De Raadt*, Joos.

b) Wanneer iemand vraagt : “ *Wie zegt dat ?* „

wordt geantwoord : “ *De Kas van Beveren* „.

Verbraeken (*Volkskunde*)

c) “ *Een Beversche koorts* „.

(Een rilling. “ Van zulke wreede histories zou een mensch de Beversche koorts op zijn lijf krijgen „). Joos (*Idioticon*, 109).

12. BOTTELARE : “ *Hij komt van Bottelare* „.

(Hij weet van niets). *Volkskunde*, VII, 171.

13. BREIVELDE (gehucht van Grootenberge) :

- a) *'t Is kermis te Breivelde, de vliegen worden er in 't brood gebakken „.*

(Te St. Lievens-Houtem en omliggende gemeenten. De kermis van Breivelde-Grootenberge valt zeer laat in 't jaar, tijdstip waarop de vliegen verdwijnen).

De Raadt (naar het Pennoen - Mei 1880, blz 79).

- b) *“ Breivelde es ne mestpoel „.*

Zie Oudenhove (St. Gooriks).

- c) *“ Te Breivelde gaan z'houder (hunlieden) ziele verkoopen „.*

(Vroeger naar 't schijnt werd een tooveres van Breivelde te Sottegem op de markt verkocht). Is. Teirlinck (Idioticon, III, 368).

14. DAKNAM : a) *“ Daknam Hottentot,*

Zeven huizen en een verkenkot. „

(Kinderrijmpje - Daknam is een zeer kleine gemeente). Joos (Idioticon, 800).

- b) *“ Zonder weer gelijk te Daknam „.*

Uit den volksmond in Waasland. Gezegd in geval van zeer slecht weer. De pastoor heette *Weer*.

Toen hij die parochie verliet, was ze *zonder weer*.

Bij Joos (Idioticon, 159): *“ 't Is zoo erg als te Daknam, daar waren ze drij dagen zonder weer „.* Zie Baardegem.

- c) *“ Dat sluit gelijk Daknamveer niet sluit. „*

(Gezegd op een reden, die niets bewijst). Joos (Idioticon, 159).

- d) *Een buis zoo groot als Daknamsluis. „*

(Een zeer hooge hoed). Joos (Idioticon, 159).

15. DENDERBELLE : *“ Belle is bot. „*

Zie Wieze. De Cock en Teirlinck (VIII, 141).

Wordt voortgezet.